

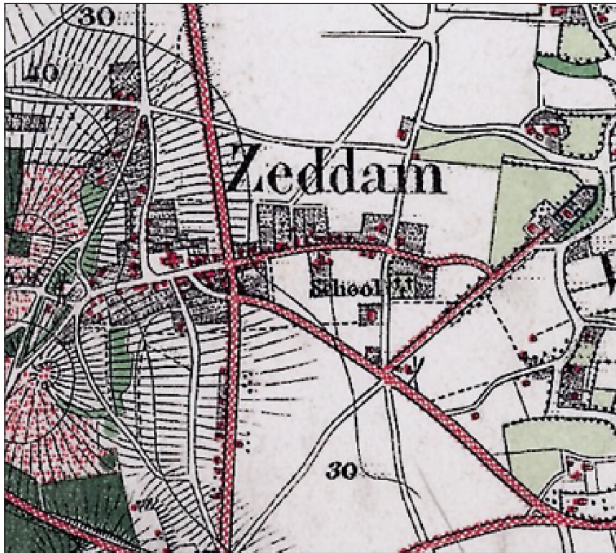
Groen in de kern Zeddam!

terrassen en balkons van bos- tot broekrand

Werkboek voor de gemeente Montferland bij het GroenStructuurplan voor de kern Zeddam

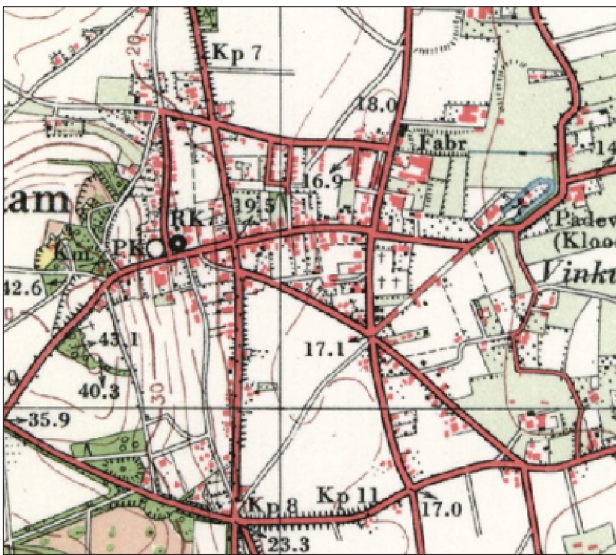

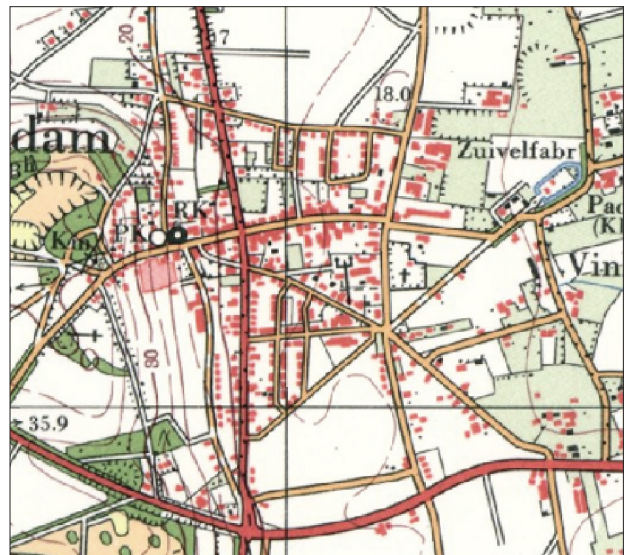
1880

1931

1956

1966

1977

1990

Inhoud

1 Inleiding	5
1.1 Zeddam in het GSP	5
1.2 Elke kern zijn eigen werkboek	5
1.2 Opzet en werkwijzer	5
2 Sluit aan bij het landschap!	6
2.1 Landschap op 3 manieren het dorp in	6
2.2 Uit- en doorzichten op berg en broek	6
2.3 Accentueer drie historische routes	7
2.4 Entrees vanuit bosrand en brink	7
3 Versterk karakteristiek van het dorp Zeddam!	8
3.1 Koester je hartlijn	8
3.2 Terrassen met vista's en landmarks	8
3.3 Ieder wijkje zijn eigen groen	9
3.4 Open ruimtes: groen en flexibel	9
4 Zorg voor draagvlak in projecten!	10
4.1 Veranker Zeddam in het landschap	12
4.1.1 Groene dorpsranden in de oksel van de bosrand	12
4.1.2 Kom binnen vanuit het bos	13
4.1.3 Eiken en elzen bij de entrees in Vinkwijk	13
4.1.4 Veilig fietsen onder de lindes	13
4.1.5 Een meent voor de molen en de kermis	14
4.1.6 Gildepaden en achterommetjes	14
4.2 Versterk de historische hartlijn van Zeddam	15
4.2.1 Beeldbepalend groen in en om het Kerkplein	15
4.2.2 Groene plinten in de dorpsstraten	16
4.2.3 Eiken en hagen beneden het dorp	16
4.2.4 Padevoort	16
4.2.5 Maak een pleintje om de pomp	17
4.3 Beleef de helling van Zeddam	19
4.3.1 Een boulevard met een laan en groene balkons	19
4.3.2 Bomen als baken in het dorp	20
4.4 Iedere wijk zijn eigen groen	21
4.4.1 Tussen Gildebos en Schapenweg	21
4.4.2 Ten zuiden van de Schapenweg	21
4.4.3 Aan beide zijden van de Delweg	21
4.4.4 Tussen Padevoortse Allee en Tolhuisstraat	22
4.4.5 Tijdelijke open plekken	22
5 Kaartbijlagen	24
5.1 visie op de groenstructuur 2010 - 2030	25
5.2 te versterken groen	27
5.3 te behouden waardevolle groenstructuur	29
Colofon	30

zicht vanaf de 's-Heerenbergseweg/Zeddarnseweg op kerk en molen in de Bovendorpsstraat, hoogste deel van Zeddarn's 'hartlijn'

het nieuwe Gerrit Varwijkplein tussen nieuwbouw en oude Vinkwijkseweg

rotonde Terborgseweg/ 's-Heerenbergseweg; het bos op de berg 'omarmt' Zeddarn vanuit het westen en loopt hier verder langs de zuidkant van het dorp

1. Inleiding

1.1 | Zeddam in het Groenstructuurplan

De gemeente Montferland ligt op de overgang van het rivierengebied van Rijn en IJssel naar het zandgebied van Oost-Nederland. In de loop der eeuwen zijn, op hogere delen rond de berg, langs de IJssel en op het dekzand, nederzettingen gesticht die zijn uitgegroeid tot moderne dorpen.

In het Groenstructuurplan voor de kernen in Gemeente Montferland zijn de kernen ingedeeld naar aanleiding van hun ligging in één van de drie landschapsensembles die het landschapsontwikkelingsplan in de gemeente onderscheidt:

1. de Montferlandse Berg met krans van dorpen;
2. de historische rivierterrassen van de oeroude IJssel
3. het zandgebied rondom Didam;

Zeddam is één van de kernen die om de Montferlandse berg liggen op de overgang tussen de berg en een krans van broekontginningen.

1.2 | Elke kern zijn eigen werkboek

Als brug tussen de groenstructuurvisie en de uitwerking ervan in projecten bevat dit GSP voor elke kern een apart werkboek. Deze zijn bedoeld voor degenen in de gemeenten die beroepsmatig betrokken zijn bij ruimtelijke ontwikkelingen in brede zin in het buitengebied. Maar ook initiatiefnemers van projecten in de kernen kunnen er hun voordeel mee doen en er inspiratie uithalen. Het boek biedt handreikingen voor het ontwikkelen en begeleiden van dergelijke ontwikkelingen en projecten.

1.3 | Opzet en werkwijzer

Volgens de visie van het GSP wordt in iedere kern gewerkt volgens drie motto's (zie A). In dit werkboek wordt aangegeven hoe ze in Zeddam kunnen worden uitgewerkt.

In twee hoofdstukken van dit werkboek is in twee maal vier lagen de groenstructuur van Zeddam uiteengelegd. Daaruit kan worden afgeleid waar en hoe de groenstructuur versterkt en aangevuld kan worden.

In het laatste hoofdstuk wordt voor een aantal gebieden een voorzet gedaan voor de wijze waarop de groenstructuur in verschillende projecten zou kunnen worden versterkt en tegelijk kan bijdragen aan draagvlak voor zo'n project door aan te sluiten bij de wensen en problemen van inwoners van Zeddam.

Achter in dit werkboek is een kaart opgenomen met de elementen in de huidige groenstructuur die volgens dit GSP behouden dienen te blijven. Daarmee koestert de gemeente de eigenheid van iedere kern. Dat karakter en de aantrekkelijkheid van de kern als woon- en werkplek dient evenwel constant een punt van creatieve zorg te blijven. Het dorp ontwikkelt zich voortdurend en dat maakt dat de groenstructuur steeds onder druk staat. Daarom biedt het GSP allerlei kansen om de eigenheid en aantrekkelijkheid van de kern te versterken. Deze zijn op een transparante kaart opgenomen. Daardoorheen is de kaart met te behouden elementen te zien. Samen vormen ze de visie van dit GSP op de groenstructuur van Zeddam die is samengevat op één visie-kaart.

A 'Montferland, groen in de kern'

1. Sluit aan bij het landschap!
2. Versterk de karakteristiek van het dorp!
3. Draagvlak in projecten!

Deelgebieden in het landschapsensemble van de Montferlandse Berg:

- 1) het bosgebied op de berg,
- 2) de flank met akkers,
- 3) de kring van dorpen,
- 4) de ring van broekgebieden

B kleine kernen - grote kernen

1. In de kleine kernen zorgt het landschap steeds op een andere manier voor de groenstructuur.
2. De grotere kernen, Didam en 's-Heerenberg, sluiten met hun hoofdstructuur aan op het landschap terwijl daarbinnen de groenstructuur van de wijken wordt gebaseerd op hun eigen interne karakteristiek.

C Zeddam

In vergelijking met de andere kleine kernen is Zeddam bijzonder doordat het op de helling van de berg ligt en het bos op de berg het dorp als het ware omarmt. Vanuit de bosrand loopt een historische 'hartlijn' de helling af naar het oude buurtschap Vinkwijk. Zeddam is terrasvormig opgebouwd met allerlei plekken waar je als op een 'groen balkon' uitzichten over het dorp en op het landschap van de berg hebt.

Zeddam drijft op recreatie en toerisme. Waar mogelijk dient de groenstructuur de recreatieve aantrekkelijkheid te versterken.

2. Sluit aan bij het landschap!

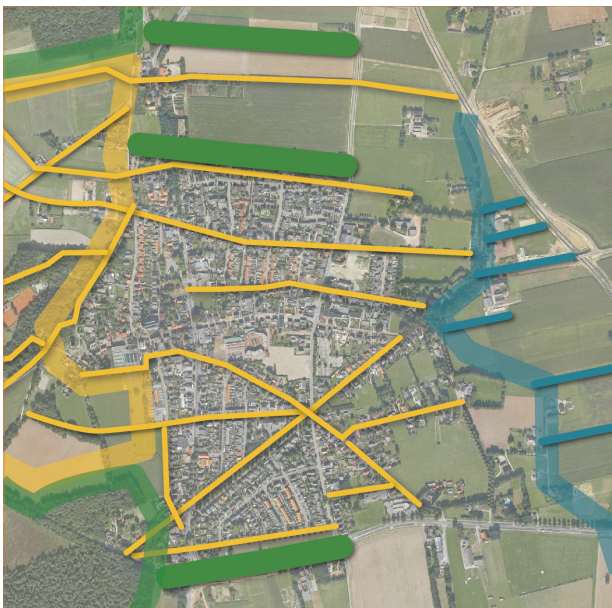
2.1 | Landschap op 3 manieren het dorp in

Het dorp Zeddam ligt op de helling van de berg tussen de bossen op de Montferlandse berg en Vinkwijk. Vinkwijk is oud lint van erven op de rand van broek-ontginningen in het oosten.

Bos, flank en erven langs het broek hebben ieder hun typerende landschapselementen in de vorm van

- bosstroken met open stukken voor doorzichten,
- (zand-)paden met hagen (meidoorn, beuk en eik) en groepjes berk
- groepen van eiken in gras en elzensingels.

Laat die beplantingen het dorp insteken!

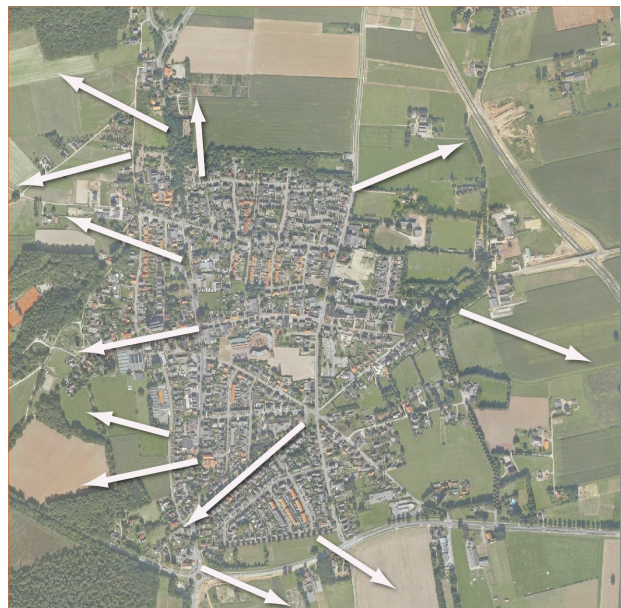

2.2 | Uit- en doorzichten op berg en broek

Koester de uitzichten over het landschap in het oosten, noorden en zuiden en ben uiterst zuinig op de uit- en doorzichten vanuit het dorp naar de berg en het broek.

Op plaatsen aan de rand van het dorp waar nieuwbouw zal plaatsvinden dient rekening gehouden te worden met die zichtlijnen naar het omliggende landschap. Dat zal de groenstructuur van die uitbreidingen versterken en de omgevingskwaliteit ervan vergroten.

Een zeer belangrijke zichtlijn is het zicht op het dorpsknooppunt met de kerk en met name de oude molen vanaf de berg als je het dorp vanuit het westen benadert. Koester dit dorpszicht tegen elke prijs!

boomgroep langs zandpad de berg op

doorzicht op de berg

2.3 | Accentueer drie historische routes

Zeddam groeide van boven naar beneden langs de helling van de berg naar het buurtschap Vinkwijk. Door de eeuwen liepen routes dwars door het dorp Zeddam. Tegenwoordig zijn nog drie evenwijdige noord-zuidroutes langs verschillende hoogtelijnen herkenbaar. Ze vormen een belangrijk onderdeel van de groenstructuur van het dorp als doorgaande lijnen vanuit het landschap door het dorp heen.

Versterk van iedere route de karakteristiek met een eigen type beplanting. Van oost naar west:

- Vinkwijkse eikenbrinkjes en elzensingels;
- hagen en solitaire beuken of linden langs de Oude Doetinchemse weg
- een doorgaande laan langs Kilderseweg/'s-Heerenbergseweg.

fraaie Robinialaaan langs Kilderseweg

2.4 | Entrees vanuit bosrand en brink

Zeddam heeft zes entrees vanaf de grote wegen. Die liggen op landschappelijke overgangen. Verduidelijk die overgang met een aanvulling op de bestaande beplantingen.

■ In het noord- en zuidwesten: geef de rotondes een visuele relatie met de bosrand. Daar rijd je zo vanuit het bos het dorp in.

■ De Oude Doetinchemseweg aan noord- en zuidkant: een 'poort' in de bosstrook langs de rand van het dorp.

■ In het zuidoosten liggen vanaf de Terborgseweg twee entrees. Bij deze entrees dient het karakter van Vinkwijk met een boomweide te worden versterkt. In het oosten kan een beplanting met elzensingels het viaduct deel laten worden van het landschap van de broekontginning.

■ De 'achteringang' langs de weg vanaf de motte loopt door het molenbiotoop. Meidoornhagen toe blijven passen.

zuidelijke rotonde

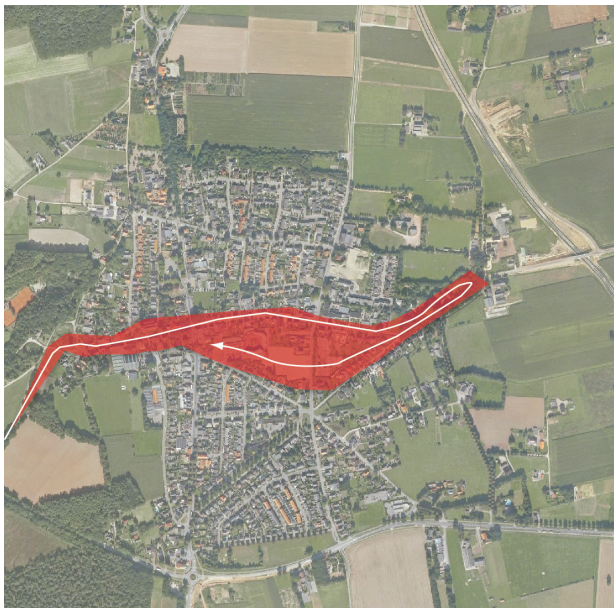
3. Versterk de karakteristiek van het dorp Zeddam!

3.1 | Koester je hartlijn

Zeddam ontwikkelde zich de afgelopen 1000 jaar langs een gebogen lijn die loopt vanaf de motte boven op de berg via de oude Grafelijke Torenmolen, de Bovendorps - en Benedendorpsstraat naar Padevoort in Vinkwijk.

Deze 'historische hartlijn' werd vroeger ter hoogte van het schoolpad doorsneden door de oude weg op de route vanaf de steden langs de IJssel naar 's-Heerenberg en verder naar Duitsland. Recent is hier een nieuw centrum in het dorp ontwikkeld.

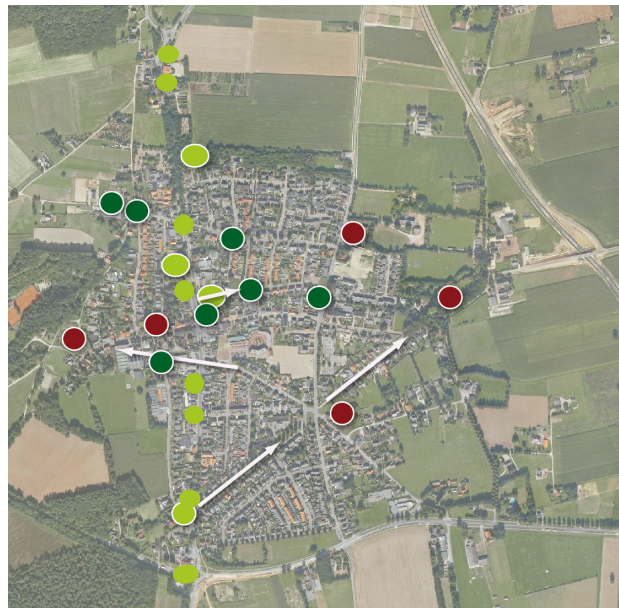
Langs deze hartlijn liggen vele belangrijke plekken en gebouwen. Laat de allure van deze hartlijn met al zijn bijzondere plekken spreken uit de beplantingen die er bij horen. Versterk die zonodig en laat oud en nieuw op elkaar aansluiten.

3.2 | Terrassen met vista's en landmarks

Bijzonder aan Zeddam - zeker voor Nederlandse begrippen - is de ligging van het dorp op de helling van de berg. Dat maakt dat je op veel plekken in het dorp zicht hebt over lager gelegen delen van het dorp. Je kunt je oriënteren op bijzondere gebouwen (zoals molen 'de Volharding', maar ook op grote bomen die verspreid door het dorp staan. Daarnaast heb je allerlei doorkijkjes op gebouwen als de kerk en de oude molen en op de berghelling met akkers en bosranden.

Zeddam heeft gekoppeld aan verschillende noord-zuidwegen een aantal zones op verschillende hoogtes. Je kunt het zien als terrassen. Vanaf die terrassen dienen die zichtlijnen over het dorp met zijn landmarks behouden te blijven en met beplantingen als 'groene balkons' te worden ingericht.

de pomp op een kaal Gerrit Varwijkplein

vista richting Padevoortse Allee, voorbeeld van een groen balkon aan de Montferlandse straat.

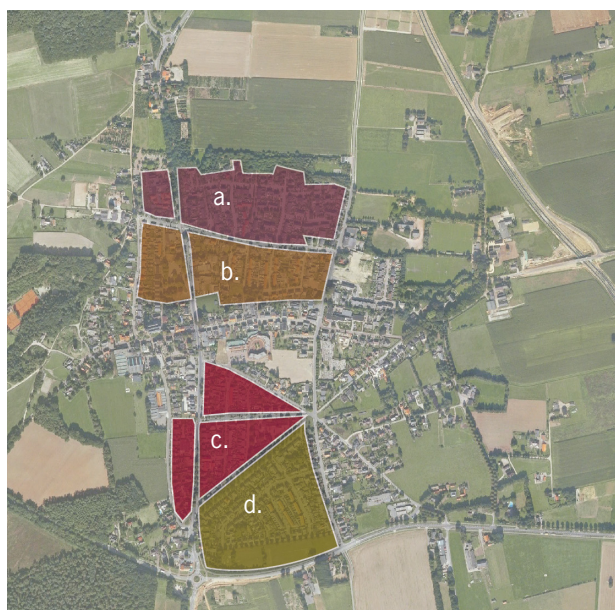

3.3 | Ieder wijkje zijn eigen groen

Zeddam is in de afgelopen eeuw uitgebreid met een aantal woonwijken. Ieder wijkje heeft zijn eigen karakteristieke beplantingen en sfeer. Die heeft vaak met de tijd van aanleg te maken. (vgl p.2)

- tussen Gildebos en Schapenweg;
- ten zuiden van Schapenweg;
- aan beide zijden van de Delweg
- tussen Padevoortse allee en Tolhuisstraat

Behoud en versterk de bestaande beplantingen. Zie projecten in 4.4.

bomen en lage struiken langs de Koning Lodewijkstraat

3.4 | Open ruimtes: groen en flexibel

In Zeddam liggen in de dorpsrand open ruimtes die belangrijk zijn voor de groenstructuur en de sfeer in het dorp. Bescherm deze. Daarnaast zijn er enkele groene ruimtes binnen het dorp belangrijk voor de groenstructuur. Hou de inrichting van deze groene oases flexibel, ieder met hun eigen thema:

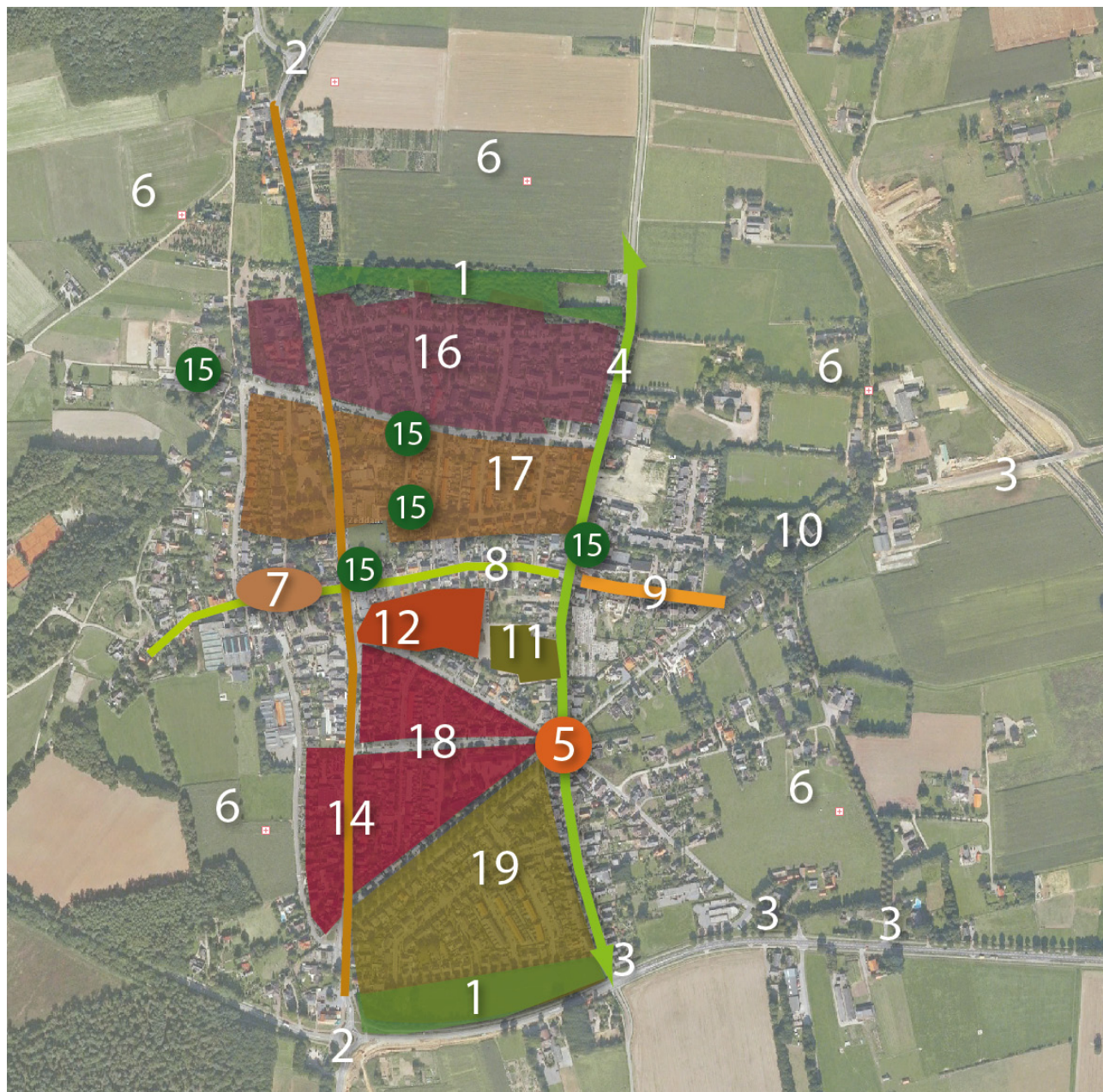
- het hertenkamp
- de ruimte aan de Oude Doetinchemseweg voor De Volharding is zeer geschikt voor evenementen als de kermis. Maak er een meent voor het dorp van!
- het Gerrit Varwijkplein verdient een koppeling met bomen om de pomp aan de oude Vinkwijkseweg.
- de Padevoortselaan is pas enkele decennia oud, maar is al een beeldbepalende groene ruimte in het dorp geworden met een statig karakter.

de open ruimte bij De Volharding, waar zeven wegen bij elkaar komen

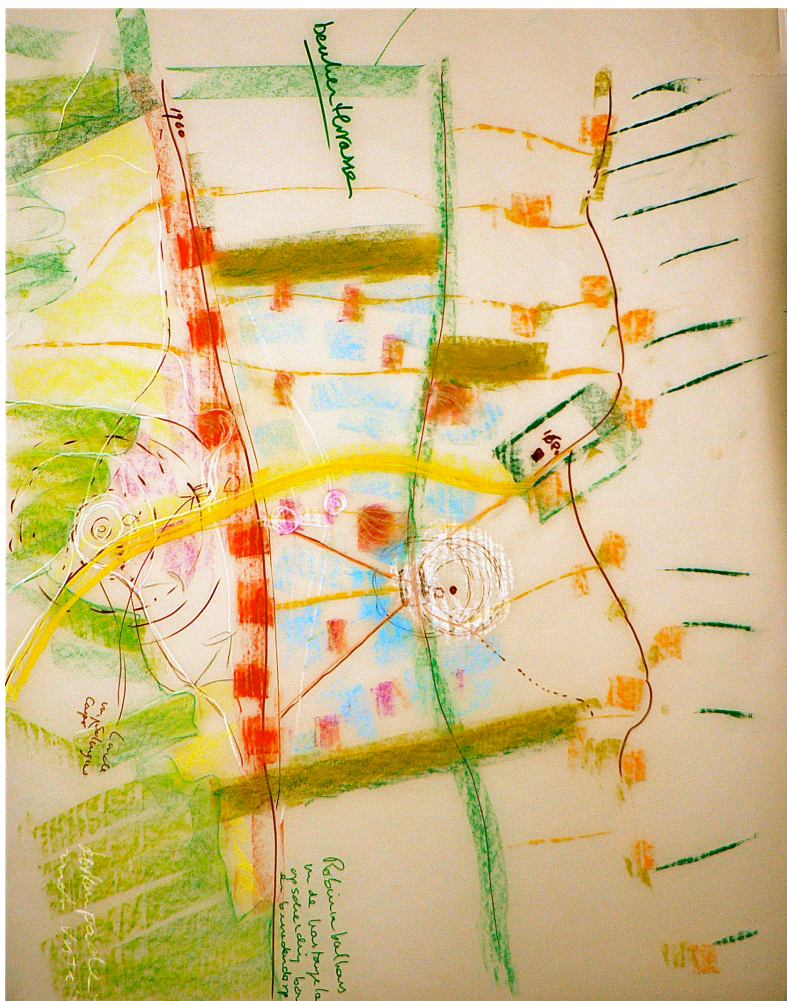
4. Zorg voor draagvlak in projecten!

aandachtsgebieden en projecten

ontwerpschets voor de groenstructuur van Zeddam

doorkijkje vanuit de Gildebongerd

4.1 | Veranker Zeddarn in het landschap

4.1.1 | Groene dorpsranden in de oksel van de bosrand [1]

Zeddarn ligt op een plek waar de rand van het bos op de berg in een boog terugwiijkt. Zo ligt Zeddarn als het ware in de oksel van de bosrand. Om het dorp met zijn randen in het landschap te verankeren wordt voorgesteld om langs de randen van het dorp het bos te laten doorlopen.

Aan de noordkant van Zeddarn is reeds zo'n bosstrook aanwezig, Daar ligt het Gildebos, een bosrand die het dorp een mooie afsluiting geeft als overgang naar het omringende landschap. Wel dient Gildebos deels worden omgevormd om er een grotere parkbeleving mogelijk te maken.

Ten noorden van dit Gildebos wordt de Sedde ontwikkeld. De Sedde kan ook door zo'n bosstrook in het landschap worden verankerd. Aan de zuidrand van Zeddarn kan langs de Terborgseweg de bestaande groenstrook meer in de richting van zo'n bosstrook worden omgevormd.

Doorkijkjes door deze bosstroken - zoals die vanuit de Gildebongerd door het Gildebos - dienen behouden te blijven.

De rand van de groenstrook aan de Terborgseweg dient deels ingeplant te worden, waarbij flinke doorzichten en de speelplek uiteraard behouden blijven

4.1.2 | Kom binnen vanuit het bos [2]

Zeddam kent twee grote entrees aan de Kilderseweg/s-Heerenbergseweg. Aan beide kanten ligt een rotonde tegen de bosrand aan. Eén is in het bezit van de gemeente is en één in het bezit van de provincie. Door de beplanting om deze rotondes nog meer aan te laten sluiten bij de bosrand wordt de ervaring versterkt dat men vanuit het bos het dorp inrijdt.

4.1.3 | Eiken en elzen bij de entrees in Vinkwijk [3]

Door de entrees aan de zuidoostzijde van het dorp, nog meer dan nu al het geval is, te beplanten met eiken in gras maak je de overgang van doorgaande weg naar het kleinschalige historische landschap van Vinkwijk. Bij de entree weg vanuit het oosten zijn elzensingels meer op zijn plaats dan de huidige boombeplanting, omdat men daar het dorp vanuit de broekontginning benadert. Met deze elzensingels kan het viaduct daar landschappelijk minder opvallend worden gemaakt.

4.1.4 | Veilig fietsen onder de linden [4]

De Oude Doetinchemseweg was ooit een onderdeel van de historische boven-lokale verbindingswegen langs de krans van dorpen rond de berg. De Oude Doetinchemseweg is nu een belangrijke route voor de veel scholieren die iedere dag naar school fietsen. Ze maken gebruik van de tunnel onder de Terborgseweg door. Verkeersveiligheid is hier dus belangrijk.

Deze weg is kortgeleden grotendeels opnieuw ingericht. Voor de verkeersveiligheid is het goed als de snelheid van het autoverkeer geremd wordt. Mogelijk dat dit gedrag van de automobilisten zal worden gestimuleerd door het behoud van de bestaande solitaire bomen en de de aanplant van nieuwe solitaire lindebomen langs de weg. Voor een deel zal dit op particuliere erven gestimuleerd moeten worden.

De bomen zorgen ervoor dat de weg een smaller profiel krijgt wat de verkeerssnelheid zal doen afnemen. Een win-win situatie dus. Een mooiere straat en veiliger naar school!

de rotonde aan de noordkant ligt al redelijk 'in het bos'; hier moet gekeken worden naar mogelijkheden voor een nog betere visuele aansluiting met de bosrand

Er moet gezocht worden naar mogelijkheden om ook de groenstructuur langs de Oude Doetinchemseweg te versterken.

bomen bij de Volharding dienen gekapt te worden om het molenbiotoop en het prachtige zicht op de molen te behouden

4.1.5 | Een meent voor de molen en kermis [5]

Het knooppunt van wegen voor molen 'De Volharding' levert nu een kale verkeerstechnische ruimte op. Het sluit goed aan op openheid die nodig is in een molenbiotoop. Dit houdt in dat in een gebied van 375m rondom de molen geen bomen of andere windbelemmerende elementen mogen worden geplaatst.

Tegelijkertijd zijn vanuit deze ruimte doorzichten mogelijk naar alle elementen van het landschap van Zeddam. Je kunt hier zowel naar de berg kijken als naar de erven van Vinkwijk en de broekontginningen daarachter. Hier kun je de nieuwe molen, maar ook de oude molen zien - en Padevoort en de kerktoren en het nieuwe centrum.

Voorstel is om deze ruimte opnieuw in te richten als één veld, als een 'meent' voor het dorp. Met doorzichten naar de verschillende delen van het landschap om Zeddam. Dat zal deze meent een landelijke sfeer geven.

Zo kan dit terrein nog beter gebruikt worden voor de kermis en andere activiteiten die ruimte nodig hebben.

De verkeerskundige inzichten van 'shared space' kunnen bij de herinrichting als inspiratie dienen. De knoop van wegen zal het zicht hier niet moeten bepalen, maar het veld van de dorpsmeent.

de zevensprong kan een groenere uitstraling krijgen door een inrichting als een groot veld waar auto's te gast zijn op de dorpsmeent

4.1.6 | Gildepaden en achterrommetjes [6]

Er zijn wel (zand-)paden van de westkant van Zeddam over de flank naar het bos, maar een betere aansluiting op deze paden vanuit de verschillende wijken is gewenst.

Door het stimuleren van beuken en meidoornhagen bij de erven langs deze paden en het behouden of het plaatsen van een groepje berken of een solitaire eik of beuk op speciale punten - op de flank maar ook in de bebouwde kom - wordt het dorp in het landschap verankerd. Ook kan dit netwerk uitgebreid worden om bepaalde plekken beter met het landschap te verbinden.

Een goede plek voor een nieuw achterrommetje zou de nieuwbouwwijk aan de Kilderseweg kunnen zijn die met een pad verbonden kan worden met de tuin om de kerk en het hoger gelegen bos.

Veel gronden op de flank van de berg zijn in eigendom van het Gilde. Het Gilde kan wellicht het voortouw nemen voor het uitbreiden van het padennetwerk vanaf de dorpsrand naar het omliggend landschap.

zandpad vanaf de Schapenweg

4.2 | Versterk de historische hartlijn van Zeddam

De route van de Motte op de bergdoor het dorp naar Padevoort en weer terug omhoog naar het Gerrit Varwijkplein maakt een tocht door de geschiedenis van Zeddam. Langs deze historische hartlijn van Zeddam ligt een reeks mogelijke projecten waarin de groenstructuur bij kan dragen aan het behoud en de versterking van de omgevingskwaliteit van Zeddam.

4.2.1 | Beeldbepalend groen in en om het Kerkplein [7]

De Bovendorpsstraat loopt zichtbaar naar beneden en bezit historisch gezien veel waardevolle panden. Ook de openbare ruimte en de tuinen met hun beplantingen zijn hier beeldbepalend.

Vooraf het kerkplein is bijzonder. Naast de interessante historische gebouwen van kerken, pastorieën en woonhuizen is het een prachtig groen gebied met bomen in gras. Wel behoeven de bomen bij de Oswalduskerk enige aandacht. De prunus is oud en aan vervanging toe. De ceder is een rariteit uit 1964 en niet karakteristiek genoeg als groene ode aan het kerkgebouw. Het plaatsen van enkele eiken en/of lindenbomen is voor het toekomstbeeld noodzakelijk. Verder dient te worden aangesloten op de hagenstructuur vanaf de molen.

de grote kerk en de oude molen

de Oswalduskerk

het smalle profiel van de Benedendorpsstraat

de Benedendorpsstraat ten oosten van de O.D.weg geeft mogelijkheden tot meer opgaand groen

richting Padevoort

4.2.2 | Groene plinten in de dorpsstraten [8]

Het profiel van de Bovendorpsstraat en Benedendorpsstraat tot aan de Oude Doetinchemseweg is vrij smal. In dit oude straatje is beplanting niet karakteristiek. Er is veelal ook geen ruimte voor. Particulieren die aan deze straten wonen zorgen nu soms voor een groene plint door hun smalle voortuin te beplanten. Voor de plinten voor de huizen aan de noordkant van de straat kunnen leilindes een middel zijn om de zon uit het huis te houden. Veelal zal dit evenwel door particulieren moeten worden gedaan.

4.2.3 | Eiken en hagen beneden het dorp [9]

In het deel van de Benedendorpsstraat ten oosten van de Oude Doetinchemseweg gaat het dorp Zeddarn over in het oude buurtschap Vinkwijk. Vinkwijk is een reeks boerenerven die op de overgang van bergflank naar broekgronden werden gesticht. Hier is de Benedendorpsstraat nu erg open met grote voortuinen erlangs. Om het historische en Vinkwijkse karakter van dit deel van Zeddams hartlijn te accentueren wordt voorgesteld om hier minstens één rij eiken langs de weg te plaatsen. Deze sluit dan aan op de laan voor Padevoort. De bestaande hagen om de erven dragen sterk bij aan het karakter. Aanwonenden die nog geen (beuken- of meidoorn-)haag om het erf hebben zouden hiertoe gestimuleerd dienen te worden. Hoge laurierhagen en coniferen doen hier eigenlijk afbreuk aan de kwaliteit van de omgeving.

4.2.4 | Padevoort [10]

De laan en andere beplantingen bij Padevoort zijn belangrijk voor de groenstructuur van Zeddarn en dienen goed verzorgd te worden. De Padevoortse allee lijkt tegenwoordig historisch bij de havezathe te horen. Het is echter maar de vraag of Padevoort een echte havezathe is en het is zeker niet zo dat de hele allee bij Padevoort hoorde. Het deel ten westen van de Oude Doetinchemseweg is pas in de zeventiger jaren van de vorige eeuw aangelegd. Het was tot die tijd een simpel pad over de akkers op de flank van de berg. Wellicht heeft de huidige laan voor Padevoort wel tot aan de Oude Doetinchemseweg gelopen, maar de huidige bebouwing maakt het creëren van een doorgaande laanbeplanting onmogelijk. Wel is de allee met zijn laanbeplanting voor de groenstructuur van Zeddarn belangrijk als oriëntatiepunt. Aangeraden wordt om te onderzoeken of het mogelijk is om een reeks beukenhagen vanaf de Benedendorpsstraat naar 'De Volharding' en verder naar boven langs de allee tot aan de Kerkweg te planten.

44.2.5 | Maak een pleintje om de pomp [12]

De uitloper van het Gerrit Varwijkplein richting de Vinkwijkseweg is nu een grote kale parkeervlakte. Deze was bedoeld om plaats te bieden aan de kermis. Nu die plannen zijn veranderd biedt dat de kans om van het plein een verblijfsruimte te maken die meer recht doet aan deze belangrijke plek in het historische en het hedendaagse Zeddam.

Grote winst voor de groenstructuur kan eenvoudig bereikt worden door een u-vormige uitbreiding van de lindenbeplanting bij de pomp. Dit deel van het plein is niet bedoeld om te parkeren. Met de bestaande banken en de pomp kan hier tussen de bomen een prettige groene plek ontstaan die ook nog eens uitzicht biedt richting beide molens. De nieuwe bomen verduidelijken tevens de loop van de Vinkwijkseweg die belangrijk was in het historische Zeddam en nu een verbinding geeft met het kermisplein in de Padevoortse Allee.

oude knotlindes bij het voormalige Schoolpad

tussen de bladeren door doorkijkjes naar de molen houden, onder de bomen nog steeds genoeg functionele ruimte en intimiteit rond de pomp

maat en schaal van het plein moeten aan de rand gekoppeld te worden aan die van het historisch centrum van het dorp zo wordt meteen ook de helling van Zeddarn langs de historische Vinkwijkseweg beter ervaarbaar

het deel van Gerrit Varwijkplein bij de pomp dient als groen balkon betrokken te worden bij de historische Vinkwijkseweg hier heb je zelfs zicht op beide molens als sommige coniferen op particuliere erven teruggesnoeid of verwijderd zouden worden

ook het pleintje voor de Rabobank kan omgevormd worden tot een representatief groen balkon

4.3 | Beleef de helling van Zeddam

Zeddam onderscheidt zich van de meeste dorpen rondom de berg door zijn ligging óp de helling - tot vlak bij het bos op de berg. Vanaf de bosrand loopt het dorp in verschillende zones naar beneden. In het bovendorp heb je meerdere zones vanaf de omgeving van de molen tot aan de Steg. En in het benedendorp ga je in meerdere 'terrassen' naar beneden tot aan het lint van Vinkwijk met Padevoort. Die hoogtezonering is een belangrijke basis voor opbouw van het dorp en dus ook voor de groenstructuur van Zeddam.

4.3.1 | Een boulevard met een laan en groene balkons [14]

De 's-Heerenbergseweg vormt tegenwoordig samen met de Kilderseweg de overgang van het bovendorp met het benedendorp. Dit historische lint heeft vanouds een majestueuze laanbeplanting. In sommige stukken is deze laanbeplanting echter stevig aangetast. Bij de herinrichting dient de laanstructuur behouden te blijven, desnoods door vervanging van de bomen.

Op verschillende plekken langs deze weg is een mooi uitzicht mogelijk op lager gelegen delen van Zeddam. Met name bij de wegen die naar het oosten lopen en bij plekken als het begin van de Padevoortse Alleen het hertenkampje zijn hiervoor mogelijkheden. Voorgesteld wordt om van deze plekken 'groene balkons' te maken. Op sommige plekken is wel een lage haag als reling of als overgang naar de weg nodig.

De ruimte voor de Rabo-bank bijvoorbeeld kan door de bank als groen balkon ingericht worden. Zo zal ook deze een belangrijke bijdrage kunnen leveren aan de omgevingskwaliteit in het vernieuwde centrum van het dorp.

Ook kunnen soms bij een balkon enkele nieuwe linden aangeplant worden aansluitend bij de bestaande bomen en bij de vernieuwde laanbeplanting. Door de groene balkons krijgt de 's-Heerenbergseweg met de Kilderseweg allure én verkeersveiligheid: als een boulevard.

de Robinialaan aan de Kilderseweg

de kastanjes langs de 's-Heerenbergseweg

het groen balkon bij het hertenkampje

beuk hoek Schapenweg/Groenstraat

linde op particulier terrein aan de Oude Doetinchemseweg

4.3.2 | Bomen als bakens in het dorp [15]

Vanuit talloze plaatsen in het dorp heb je prachtige zichtlijnen naar boven of naar beneden. Vanaf verschillende plekken heb je prachtig zicht op bijvoorbeeld de rode beuk in de Tuinstraat en de rode beuk bij het hertenkampje.

Wil je de kwaliteit van het beleefbare hoogteverschil versterken dan zijn deze bakens onmisbaar. Behoud deze en plaats daar waar dat kan ook mooie grote solitaire bomen die uit kunnen groeien to groen bakens in de verre toekomst!

beuk bij het hertenkampje aan de Kilderseweg

beuk aan het begin van de Tuinstraat aan de Schapenweg

beuk aan het eind van de Tuinstraat, behouden 'ondanks' nieuwbouw!

4.4 | Iedere wijk zijn eigen groen

Elke wijk in Zeddam is anders en heeft een eigen karakteristiek. Bouw daar op voort, sluit aan bij het gebruik.

4.4.1 | Tussen Gildebos en Schapenweg (80-er jaren) [16]

De Schapenweg is een historisch pad waarlangs waarschijnlijk vroeger de schapen naar de heidevelden op de berg werden gebracht vanaf de boerenerven van Vinkwijk. Onderzocht moet worden of langs deze weg hier en daar een eik in plaats van de bestaande zuileiken geplant kan worden die ruimte krijgt om uit te groeien. Deze eiken, maar ook de bestaande zuileiken in een blokhaag van *Acer campestre* zetten.

Gildebongerd en Daalakker vormen een uitbreiding van Zeddam uit de tachtiger jaren van de vorige eeuw. Kenmerkend is de ringweg en doodlopende zijwegen met woonerven.

Behoud de volgende elementen:

- het veld omzoomd met grotere bomen midden in de wijk. Dat veld en die bomen vormen het groene hart van de wijk;
- de noordelijke rand (het Gildebos) en de paden daarlangs en erdoor.
- parkeerhaventjes afgewisseld met redelijk grote perken en knotbomen of bomen van de tweede grootte.
- het kleinschalig groenbeeld.

4.4.2 | Ten zuiden van Schapenweg (50- en 60-er jaren) [17]

De groenstructuur wordt hier bepaald door de particuliere voortuinen. Uitzondering vormen de rij bomen in de Violenstraat. Deze dient behouden te blijven.

4.4.3 | Aan beide zijden van de Delweg (60-er jaren) [18]

De groenstructuur van deze wijk wordt voor een groot deel bepaald door de particuliere tuinen. Veel plek voor opgaande beplanting in de straten is er niet.

De bomen in de Pastoor Beenenstraat dienen behouden te blijven. Onderzocht moet worden of langs de Delweg hier en daar een eik geplant kan worden die ruimte krijgt om uit te groeien. Deze kunnen in een blokhaag gezet worden en dienen als vervanging van de bestaande (kale) perken met bomen van de tweede grootte.

Zo kunnen ze straks aansluiten bij de hoge bomen die bij de Roncalischool staan. Het terrein dat na de nieuwbouw openblijft kan door een parkachtige invulling met een groep eiken of een enkele rode beuk ook bijdragen aan de verlevendiging van de wijk.

de Gildebongerd vanaf de Schapenweg

de Schapenweg

de Delweg naar het westen

de Koning Lodewijkstraat vanaf de Tolhuisstraat

4.4.4 | Tussen Padevoortse Allee en Tolhuisstraat (60-er jaren) [19]

Ook in deze wijk wordt de groenstructuur bepaald door de voortuinen. Eventuele bomen dienen geen bomen van de eerste grootte te zijn. De bestaande kleinere of zuilvormige bomen in lage struiken handhaven. Heesters in perken vervangen door sneeuwbes en als blokhaag beheren.

In het grootste deel van de wijk is de laanbeplanting in de Padevoortse Allee of de groenstrook met linden aan de zuidrand zichtbaar en dat levert toch een groene sfeer op.

het half bebouwde Europaplein: bloemrijk grasland of prairiebeplanting?

het braakliggend terrein van de Dr Ubachshof met zicht op molen en kerk

het Vinkhof/Zuivelplein: tijdelijk een goede plek voor volkstuinen?

5. Kaartbijlagen

5.1 | visie op de groenstructuur 2010 - 2030

5.2 | te versterken groen

5.3 | te behouden waardevolle groenstructuur

	<i>herstel laan met nieuwe Robinias</i>		<i>stimuleer hegges met hagen langs kavelranden</i>
	<i>groepsgewijze beplantingen van eiken in gras</i>		<i>versterk omarming van dorp met bos op de berghelling</i>
	<i>plant pleksgewijs solitaire linden</i>		<i>stimuleer beplantingen met knotbomen en elzensingels</i>
	<i>versterk groene poorten</i>		<i>behoud en versterk de groenstructuur langs de hartlijn</i>
	<i>maak één geheel van manifestatieruimte voor molen</i>		<i>te behouden doorzichten vanuit dorp naar landschap</i>
	<i>creëer groene balkons</i>		<i>koester de belangrijke zichtlijnen</i>
	<i>eiken langs Schapenweg, in wijk: bomen 2e grootte, blokhagen Acer campestre en randen met Amelanchier</i>		
	<i>stimuleer omhaagde particuliere tuinen</i>		
	<i>enkele eiken langs de Delweg, blokhagen Acer camp.</i>		
	<i>heesters onder bomen vervangen door sneeuwbes</i>		

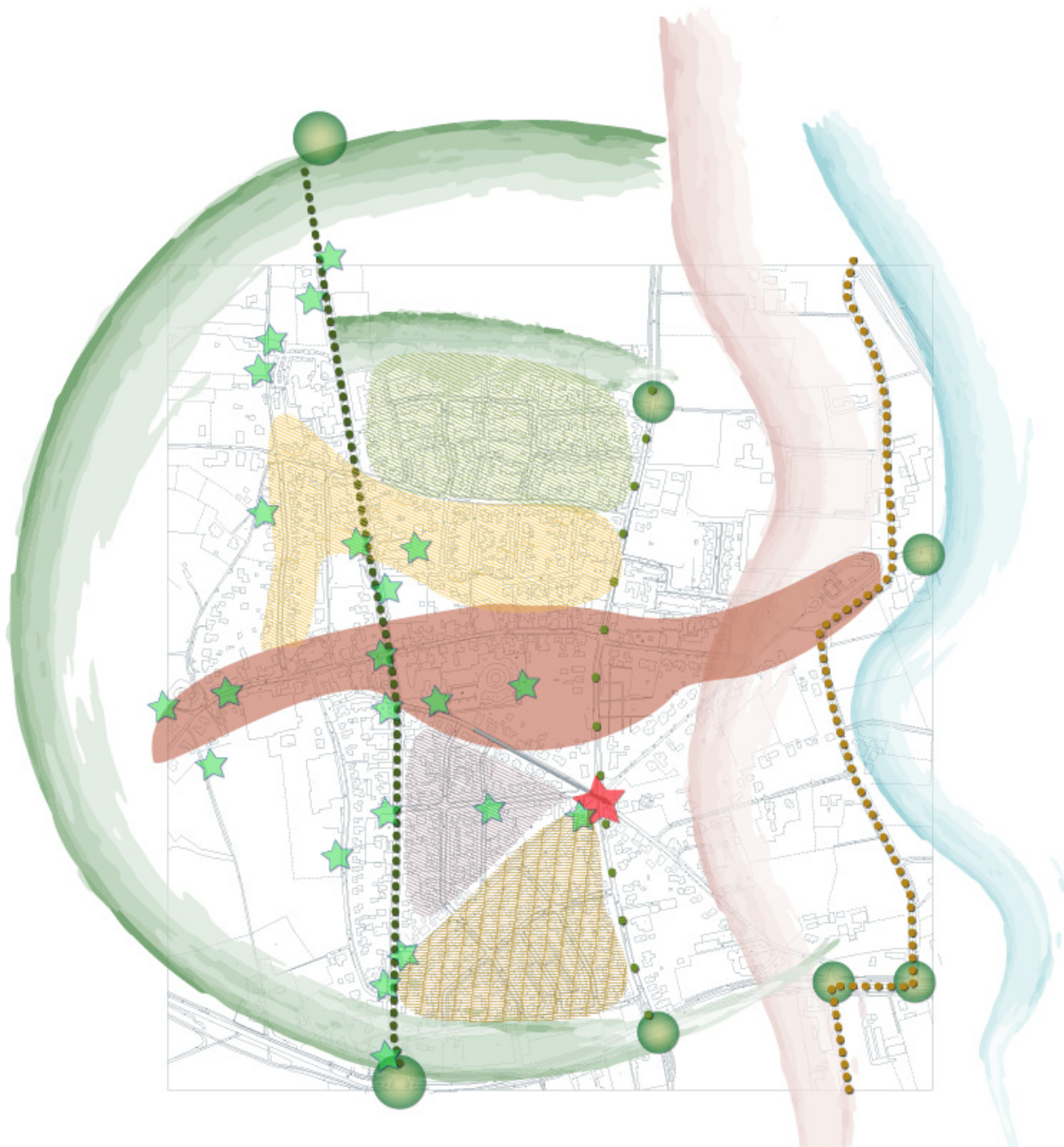
Visie op de groenstructuur 2010 - 2030

	<i>herstel laan met nieuwe Robinias</i>		<i>stimuleer paden met hagen langs kavelranden (hegges)</i>
	<i>groepsgewijze beplantingen van eiken in gras</i>		<i>versterk omarming van dorp met bos op de berghelling</i>
	<i>plant pleksgewijs solitaire linden</i>		<i>stimuleer beplantingen met knotbomen en elzensingels</i>
	<i>versterk groene poorten</i>		<i>behoud en versterk de groenstructuur langs de hartlijn</i>
	<i>maak één geheel van manifestatieruimte voor molen</i>		
	<i>creëer groene balkons</i>		
	<i>eiken langs Schapenweg, in wijk: bomen 2e grootte, blokhagen Acer campestre en randen met Amelanchier</i>		
	<i>stimuleer omhaagde particuliere tuinen</i>		
	<i>enkele eiken langs de Delweg, blokhagen Acer camp.</i>		
	<i>heesters onder bomen vervangen door sneeuwbes</i>		

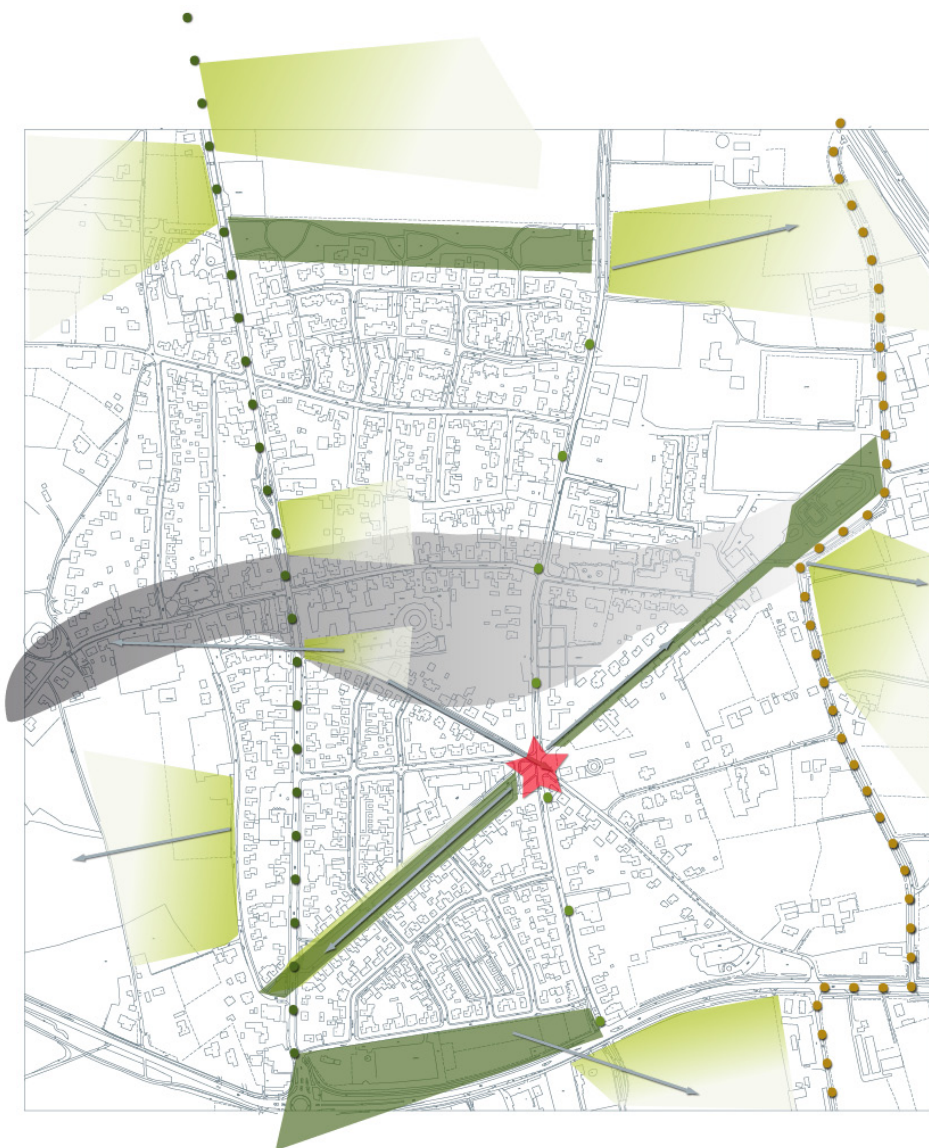
Te versterken groen

te behouden waardevolle groenstructuur

- behoud bijzondere groene elementen langs de hartlijn
- behoud de open ruimte voor de molen
- te behouden doorzichten vanuit dorp naar landschap
- koester de belangrijke zichtlijnen
- behoud oude gezonde bomen
- behoud oude gezonde bomen
- behoud solitair en boomgroepen en meidoornhagen
- behoud bestaande belangrijke groenelementen

Colofon

Werkboek Zeddam

visie voor het GroenStructuurPlan Kernen Montferland

opgesteld in samenspraak met de dorpsraad van Zeddam

gemeente Montferland

sector grondgebied, afdeling openbare werken

sch kland
landschap, ontwerp en verhaal

Ir H.J.J.C.M van Blerck
De Watertoren 5
3912 AK Rhenen
0317 614735
info@schokland.com
www.schokland.com

 WATER
buiten in beeld

Ing G.J. Baltjes
De Watertoren 5
3912 AK Rhenen
06 15022361
hanneke@schokland.com

Ing. F. Jonkman
Zutphensestraat 92
6971 ES Brummen
06 51325211